

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
İkili Siyasi İőler Genel M¼d¼rl¼Đ¼
(APGM)

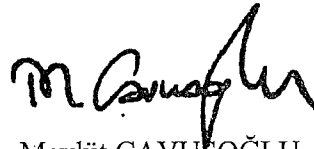
Sayı : Z-75287791-610-32295481
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Sn.İbrahim
Halil Oral/7/40175

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 29.01.2021 tarihli ve 43452547-120.07-00000772136 sayılı yazıları.

Ankara Milletvekili Sayın İbrahim Halil Oral'ın ilgide kayıtlı 7/40175 esas numaralı yazılı soru önergelerinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŐOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
(2020/32295481 sayılı yazının ekidir)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN İBRAHİM HALİL ORAL'IN 7/40175 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

13 Mayıs 2017'de dönemin Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ ve Çin Halk Cumhuriyeti Dışışleri Bakanı Wang Yi arasında imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşması”, 12 Nisan 2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanmasının uygun bulunması için TBMM'ye iletilmiş, 26 Nisan 2019'da ilgili anlaşmayla alakalı TBMM Başkanı Sayın Mustafa Şentop tarafından bir uygun bulma kanunu teklifi verilmiştir. Anlaşma henüz Komisyon ve Genel Kurul gündemlerine alınmamıştır. Ancak ilgili anlaşmayla alakalı olarak pek çok çekince mevcuttur. Özellikle ülkemizde ikamet eden Uygur Türkleri, Çin'deki insan hakları ihlalleri ve baskı zulüm rejimi sebebiyle kendilerinin bu anlaşma kapsamında ilgisiz suçlar isnat edilerek Çin'e iade edebilecekleri korku taşımaktadırlar. Uluslararası kamuoyunda da benzeri itiraz ve tedirginlikler vurgulanmıştır.

Bu bilgiler ışığında;

1. Türkiye Cumhuriyeti'nin kaç G20 ülkesiyle suçların iadesi anlaşması mevcuttur?
2. Anlaşma imzalanmadan önce Çin'in kaç G20 ülkesiyle “suçluların iadesi anlaşması” yaptığına dair bir araştırma yapılmış mıdır? Çin Halk Cumhuriyeti'nin kaç G20 ülkesiyle suçların iadesi anlaşması mevcuttur?
3. Türkiye ile Çin arasında bir “suçluların iadesi Anlaşması” yapılması hangi taraf tarafından teklif edilmiştir?
4. Türkiye ile Çin arasında bir “suçluların iadesi anlaşması” yapılmasını gerektiren sebepler nelerdir? İki ülke arasında iade talebi gerektirecek hangi tür suçlar işlenmektedir?
5. Türkiye Cumhuriyeti son 5 yıl içinde Çin Halk Cumhuriyeti'nden kaç suçlunun iadesini istemiştir? Bu suçlar nelerdir?
6. Çin Halk Cumhuriyeti son 5 yıl içinde Türkiye'den kaç suçlunun iadesini istemiştir? Bu suçların işledikleri suçlar nelerdir ve ülkemiz kanunlarında da aynı şekilde suç teşkil etmekte midir?
7. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ülkemizden iadesini talep ettiği suçluların kaçısı Doğu Türkistan olarak bilinen Xinjinag Uygur Özerk Bölgesi doğumludur? Kaç tanesi Uygur Türküdür?

CEVAP:

Türkiye'nin 32 ülkeyle suçluların iadesi ya da adli iş birliği anlaşmaları bulunmaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti'yle (ÇHC) yapılan anlaşma da uluslararası hukuka uygun olarak düzenlenen suçluların iadesine yönelik olağan bir anlaşmadır. ÇHC ile suçluların iadesine dair anlaşmayı Uygur Türklerini hedef alan bir anlaşma olarak görmek son derece yanlıştır.

Bu tür anlaşmalarda otomatik iade öngörülmemekte ve iadenin reddedilmesi nedenleri açıkça düzenlenmektedir. Andlaşmanın 3. ve 4. maddesinde gerekli güvenceler mevcut olup, siyasi suç olması, kişiye sığınma hakkı verilmiş olması, iadesi istenenin vatandaş olması, kişinin ırkı, cinsiyeti, dini, uyruğu veya siyasi görüşü nedeniyle yargılanması veya cezalandırılması amacıyla iadesinin istendiğine veya yargılama sırasında kişiye bu sebeplerden dolayı önyargılı yaklaşılacağına dair sağlam gerekçelerin olması gibi zorunlu red gerekçeleri açıkça sıralanmıştır.

TBMM’de onay sürecinde bulunan bu anlaşmayı onaylayıp onaylamamak, diğer her türlü anlaşmada olduğu gibi, Yüce Meclisimizin takdirindedir.

Öte yandan, yabancı ülkelerdeki soydaş ve akrabalarımızın, ilgili yabancı ülkelerle işbirliği halinde, dil, din ve kültürlerini muhafaza ederek, barış ve huzur içinde yaşamlarını sürdürmelerinin temini ülkemizin benimsediği milli bir politikadır. Sincan Uygur Özerk Bölgesi’ndeki Uygur Türkleri ile ilgili politikamız da bu çerçevede yürütülmekte olup, soydaşlarımızın durumları Çin makamlarıyla her seviyede ele alınmakta, ayrıca konu Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası ve bölgesel platformlarda gündeme getirilmekte ve yakından takip edilmektedir.